

10. 95, 7. विपुल° MBh. 1, 5126. वृथा° HARIV. 11187. शंकराधन° KATHAS. 24, 142. ब्रह्मचर्यव्रते स्थितः BRAHMA-P. in LA. (III) 50, 13. मम दीर्घं विरुद्धं तं विभर्ति ÇIK. 180. मौन° adj. PAKĀT. 94, 8. त्रैवेदिक M. 3, 1. उत्तमं व्रतम् । उन्मत्ताख्यं समाश्रित्य MĀRK. P. 17, 16. चान्द्रायण° HIT. 19, 1. शुद्धकृत्या° M. 11, 131. 140. गुह्यतल्प° 170. ध्रुवकीर्ण° 2, 187. ब्रह्मचारि° BHAG. 6, 14. गौरी° HIT. 42, 2. जन्माष्टमी° WEBER, KRISHNĀŚ. 264. 307. श्लोक° BHAG. P. 8, 3, 7. एकपत्नी° adj. R. 2, 64, 42. ब्राह्मणस्याव्रतं मलम् Spr. (II) 278. अङ्गिरसो व्रतम् N. eines Sāman Ind. St. 3, 201, b. अग्निनोव्रते heißen zwei Sāman LĪTJ. 1, 6, 34. ähnlich अग्नेव्रतं गायत् 39. — A) Gelübde überh., fester Vorsatz: व्रतं चक्रे विनाशाय जिह्मगानां धृतव्रतः MBh. 1, 982. यथेदं व्रतमारब्धं नल-स्याराधने मया 3, 2210. इति मे व्रतमाकृतम् 2600. 5, 7344. यदिदं ते व्य-वसितं परिक्रिसाकृतं व्रतम् R. 3, 13, 7. तस्य प्राणैः सुतिर्दरिः स्वामिसंज्ञणं व्रतम् KATHAS. 78, 128. 91, 53. न त्वेवं ह्यपिष्यामि शस्त्रप्रकृमकाव्रतम् MA-HĀVIRĀŚ. 40, 22. — B) beständiger Genuss einer und derselben Speise H. 7; vgl. मधुव्रतं Biene u. s. w. — C) blosser Milchgenuß als eine Observanz nach bestimmten Regeln; diese Milch selbst (वीरव्रत KĀTJ. Ça. 7, 4, 20. पयो° ÇAT. Br. 3, 5, 2, 1): व्रतं कृणुत (nach MAHIBH. hierher) VS. 4, 11. पूर्वा व्र-तस्यं प्राप्नोती (wohl hierher) AV. 6, 133, 2. सायंप्रातर्व्रतं प्रयच्छति AIR. Br. 3, 40. व्रतं अययति ÇAT. Br. 3, 2, 9, 10. 14. 17. गृह्यतपे व्रतमभ्युत्ति-स्य प्रयच्छेयुः 4, 2, 15. 9, 2, 4, 18. KĀTJ. Ça. 7, 4, 29. 32. 8, 3, 17. 6, 30. 16, 6, 8. एक°, द्वि°, त्रि° TS. 6, 2, 5, 3. 4. तप्त° 9, 7. घृत° PAKĀT. Br. 18, 2, 5. 6. Schol. zu KĀTJ. Ça. 1, 4, 8. 8. मिस्र KĀTJ. Ça. 8, 2, 2. 26, 3, 38. — D) so v. a. मकाव्रत nämlich Stotra oder der Tag desselben ÇAT. Br. 10, 1, 9, 7. PAKĀT. Br. 16, 7, 5. 24, 15, 4. LĪTJ. 8, 2, 20. 9, 4, 18. KĀTJ. Ça. 24, 3, 27. 7, 38. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Manu von der Naḍvalā BHAG. P. 4, 13, 16. — Vgl. अ०, अनु०, अन्य०, अप०, अयि०, असिधारा० (unter असिधारा), आर्य०, इन्द्र०, इन्द्र०, इष्ट०, कुल०, तीर्ण०, गर्ण०, गल०, गो०, घृत०, चारु०, तथा०, दान०, दृढ०, देव०, धुनि०, घृत०, निर्वृत, नील०, पति० (auch R. 2, 27, 12), पतिव्रता, पयो० (als adj. auch JĪG. 3, 290), पुरु०, पुरुष०, प्रिय०, बक०, बाल०, बृहद्वत, ब्रह्म०, भद्रा०, भर्तृ० (auch MBh. 15, 1062. R. 2, 70, 8), भर्तृव्रता, भास्कर०, मङ्गला०, मधु०, मर्कटी०, मरु०, मरु०, मुनि०, मौन०, यज्ञ०, यम०, रौक्मिणी०, वि०, वीर०, वृष०, शुचि०, स०, सत्य०, सुत्रं स्तुति०, स्नातक०, कुरि०.

2. व्रत m. in einem wahrscheinlich entstellten Texte: उतामृतासुव्रतं (व्रतः Padap.) एमि कृणवन् AV. 5, 1, 7.

व्रतक n. = व्रत 1) g) HARIV. 7097. 7683. 7772. 7823. fgg. 7837.

व्रतकल्पद्रुम m. Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 285, a, No. 665. fgg.

व्रतकालनिर्णय m. desgl. MACK. Coll. I, 29.

व्रतचर्या f. Ausführung eines religiösen Werkes, einer Observanz u. s. w., Askese ÇAT. Br. 2, 1, 4, 2. 5, 3, 2. 6. 14, 1, 2, 33. 9, 26. M. 1, 111. MBh. 5, 7300. R. 1, 9, 40. R. GORR. 1, 23, 5. KATHAS. 49, 238. BHAG. P. 3, 9, 13. 23, 5. 8, 17, 17. 10, 60, 52. am Ende eines adj. comp. (f. घा): समान° MBh. 3, 8579.

व्रतचारिता f. nom. abstr. von व्रतचारिन् KĀM. NĪTIS. 2, 28. 30, wo der Comm. वायमो व्रत° liest.

व्रतचारिन् adj. einer religiösen Observanz u. s. w. obliegend, unter einer Regel oder einem Gelübde stehend RV. 7, 103, 1. ÂÇV. GRH. 2, 2, VI. Theil.

7. MBh. 5, 5426. Spr. 4494. VARĀH. BH. S. 16, 20. मम मीरं zu Ehren Verz. d. Oxf. H. 33, a, 20. भर्तृव्रतचारिणी die Pflichten gegen den Gat-ten erfüllend, dem Gatten treu R. 1, 17, 25 (14 GORR.).

व्रततल्ल n. Titel eines Abschnittes im Smṛtitattiva GILD. Bibl. 465. 476. Verz. d. Oxf. H. 290, b, No. 700.

व्रतति f. = प्रतति 1) Ausbreitung AK. 3, 4, 44, 69. H. an. 3, 293. — 2) Schlinggewächs, Kriechpflanze, Ranke NIR. 1, 14. 6, 28. AK. 2, 4, 4, 9. 3, 4, 44, 69. H. 1117. H. an. HALĪJ. 2, 25. RV. 8, 40, 6. ÂÇV. GRH. 4, 8, 15. TBr. 1, 5, 4, 3 (neben असिद्धि, wo etwa व्युद्धि zu erwarten wäre). KĀM. NĪTIS. 19, 11, 14. ÇIK. 32. व्रतती BHARATĪ im DVIRŪPAK. nach ÇKDR. RAGH. 14, 1. KHANDOM. 138.

व्रतदण्डिन् adj. einen dem Gelübde entsprechenden Stab tragend HARIV. 10679.

व्रतदान n. das Auflegen eines Gelübdes PAKĀT. ed. orn. 30, 5.

व्रतदुग्ध n. Vrata-Milch Schol. zu KĀTJ. Ça. 8, 2, 2.

व्रतदुग्धा f. die Kuh, welche die Vrata-Milch liefert, ÇAT. Br. 3, 2, 2, 14. 14, 3, 4, 34. KĀTJ. Ça. 7, 4, 19. acc. pl. °दुग्धम् ÂÇV. Ça. 12, 8, 27.

व्रतधर adj. = व्रतचारिन्. मौन° MBh. 1, 1960. ब्रह्म° PAKĀT. 187, 12. मरु° BHAG. P. 6, 17, 8. भव° 4, 2, 28. — Vgl. दण्ड°, नय°.

व्रतधारण n. = व्रतचर्या KĀM. NĪTIS. 2, 22 (व्रतचारण Comm. ohne Angabe einer abweichenden Lesart im Texte). कस्य देवताविशेषस्य व्रतधारणं श्रेयः ÇĀNĪ. zu BH. Â. Up. S. 318. मदीय° BHAG. P. 11, 11, 37. तद्° d. i. पति° 7, 11, 25.

व्रतनी adj. botmässig RV. 10, 65, 6. — Vgl. वशनी.

व्रतपत्न m. du. N. zweier Sāman LĪTJ. 1, 6, 33. 3, 9, 10.

व्रतपति m. Herr des Gottesdienstes, der religiösen Regeln u. s. w.: Agni AV. 7, 74, 1. VS. 1, 5, 2, 28. 20, 24. AIR. Br. 7, 8. TS. 1, 6, 2, 2, 2, 2. 5, 4, 5. 6, 1, 4, 6. TBr. 3, 7, 3, 5. TAITT. Â. 4, 41, 3.

व्रतपत्नी f. Herrin des Gottesdienstes u. s. w.: श्रापः KAUC. 56.

व्रतर्था adj. die Ordnung —, die heilige Pflicht während, — beobach-tend: Sūrya RV. 1, 83, 5. प्र मे देवानां व्रतपा उवाच 5, 2, 8. 10, 61, 7. Agni 1, 31, 10. 6, 8, 2. 8, 11, 1. VS. 5, 6, 40. TBr. 2, 4, 4, 11. AIR. Br. 7, 7. देव्या केतारा RV. 3, 4, 7.

व्रतपारण s. u. 1. पारण 2).

व्रतप्रकाश m. = व्रतराज Verz. d. Oxf. H. 283, b, No. 663. fg.

व्रतप्रदं adj. die Vrata-Milch reichend AIR. Br. 7, 1. ÇAT. Br. 3, 2, 9, 19.

व्रतप्रदान n. 1) das Auflegen eines Gelübdes PAKĀT. 34, 2. — 2) das Gefäß, in welchem die Vrata-Milch gereicht wird, KĀTJ. Ça. 8, 1, 19.

व्रतर्तु adj. Träger der Ordnung, — heiligen Handlung u. s. w.: Agni AIR. Br. 7, 8. TS. 1, 6, 2, 2. TBr. 2, 4, 4, 11. ÂÇV. Ça. 3, 12, 13. KĀTJ. Ça. 25, 4, 28. समान° dieselbe Lebensweise führend Spr. 4603.

व्रतमाला f. Titel einer Compilation Verz. d. Tüb. H. 19.

व्रतय् (von 1. व्रत), व्रतयति P. 3, 1, 21. die (heisse) Vrata-Milch ge-niessen ÇAT. Br. 3, 2, 2, 10. fgg. 6, 6, 4, 6. TS. 6, 2, 2, 7. KĀTJ. 24, 9. ÇĀNĪ. Ça. 7, 7, 8. 14, 16, 3. Comm. zu TS. I, 410, 9. 12. nach dem Schol. zu P. 3, 1, 21 ausserdem vermeiden: शुद्धां व्रतयति = शु० वर्जयति d. h. die Satzung beobachten in Bezug auf Çūdra-Speise.

— उप als Vrata-Zuspeise geniessen: अन्यत्र सिद्धं गार्हपत्ये पुनर-